

comissió de
residus

ÁLVARO FELIU JOFRE. Membre de la Comissió de Residus.

La sostenibilitat de les infraestructures de residus

Encertar la planificació dels sistemes infraestructurals (tipologia, capacitat i ritme d'implantació) tindrà efectes decisius sobre el benestar futur.

En els darrers anys, hi ha hagut un debat més o menys profund en els mitjans de comunicació i en la societat en general sobre l'oportunitat de determinades inversions en infraestructures. Aeroports, energies renovables, trens d'alta velocitat, dessaladores, autopistes, regadius, etc., han estat objecte de discussió. La pregunta que és subjacent en aquests fòrums és molt concreta: està la societat millor després d'implantar aquests projectes?

Les infraestructures de tractament de residus, com ara les plantes de tractament mecanicobiològic de residus municipals com alternativa a la incineració o les d'evaporació centralitzada de purins porcins, no queden fora d'aquesta controvèrsia.

El marc internacional reforça la centralitat d'aquesta reflexió. Els països signants de l'acord de París sobre el clima estan disposats a incrementar les seves inversions en infraestructures sostenibles. En particular, el sis bancs multilaterals més grans de desenvolupament s'han compromès a invertir dos o tres cops més en protecció del clima (Banc Mundial, 2015).

D'altra banda, les Nacions Unides han acordat l'Agenda 2030 sobre el desenvolupament sostenible, en què les infraestructures tenen un paper destacat. Com a resultat d'aquests compromisos internacionals, la demanda global de noves infraestructures fins al 2030 podria superar els 90 bilions de dòlars (McKinsey, 2016). Es pot parlar d'una nova construcció planetària.

A títol d'exemple per a Espanya, les propostes contingudes en el Pla d'acció de la UE per a l'economia circular suposarien unes inversions en infraestructures de

tractament de residus properes als 5.000 milions d'euros fins a l'any 2030 (Fundació Fòrum Ambiental, 2017). Davant la magnitud del repte, les eines convencionals per avaluar la sostenibilitat de les infraestructures, fonamentalment l'anàlisi cost-benefici i l'anàlisi multicriteri, no són suficients per ajudar a la presa de decisions i s'han d'adaptar i complementar:

1. La demanda d'infraestructures està sotmesa a una forta incertesa associada amb el canvi demogràfic, econòmic, mediambiental i tecnològic. Ja no és possible extrapolar el futur com una prolongació del passat, sinó que l'avaluació s'ha de fonamentar en escenaris de sostenibilitat que, al seu torn, obliguen a posicionar-se sobre el concepte de prosperitat i sobre l'estratègia socioeconòmica per assolir-la. En tot cas, la gestió de la demanda pot modular l'oferta necessària.
2. Les xarxes i els sistemes d'infraestructures s'haurien d'avaluar amb anterioritat a qualsevol projecte concret, admetent que en general el seu efecte conjunt sobre l'economia no és en absolut marginal.

Les eines d'avaluació convencionals no són suficients

3. La interdependència entre els diversos sectors infraestructurals, tant pel que fa a la demanda com als possibles efectes encreuats sobre la seguretat funcional, no es poden ignorar.

Cal, doncs, seguir avançant en el desenvolupament d'un model consistent, operatiu i transparent d'avaluació de la sostenibilitat de les infraestructures, que incorpori visions integrades a llarg termini. Aquesta necessitat es fa més evident en la transició a una economia més circular i baixa en carboni.

Altrament, continuarà vigent el risc que la planificació es limiti a un llistat de projectes a partir d'uns objectius generals, o que la intervenció pública hagi de confiar en la intuïció o sigui més vulnerable a prejudicis o interessos que no es corresponen amb la recerca del major benefici social.